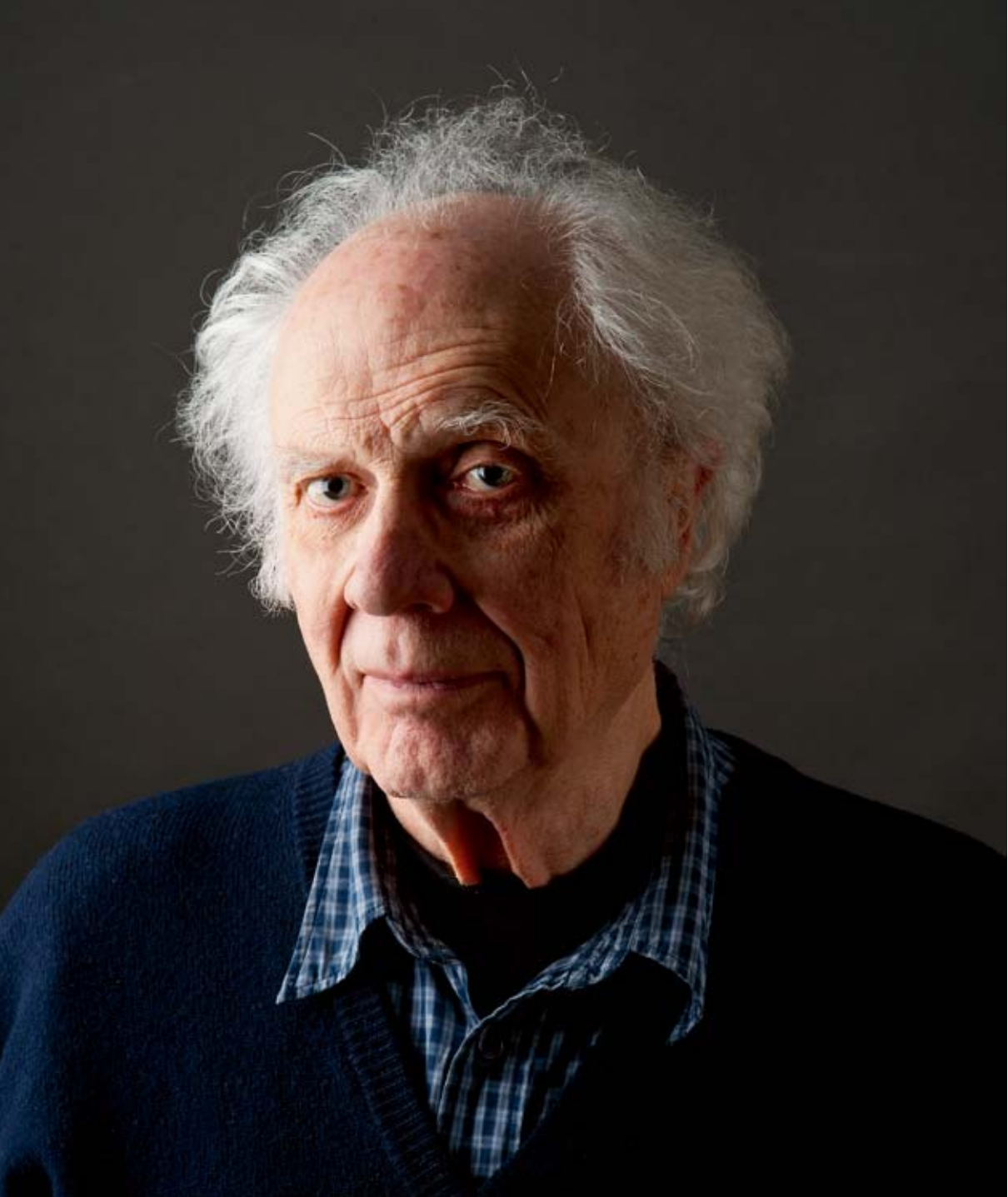




UPPTÄCK! LARMA! UTRYM!

Vad du inom äldreomsorgen kan göra för att förhindra bränder hos äldre



Äldre drabbas oftare av brand i hemmet

Risken för att det börjar brinna hemma ökar i takt med åldern på grund av de funktionsnedsättningar som blir vanligare med ökad ålder. Det kan vara både fysisk och psykisk förmåga som påverkar. Många äldre äter även mediciner där trötthet är en av biverkningarna. Därför är det extra viktigt att se över brandskyddet hemma hos den som är äldre. Både för att förebygga en brand men även för att minska konsekvenserna om en brand ändå skulle uppstå. Bra brandskydd förhindrar bränder och minskar oro.

Vanliga brandrisker hemma

De vanligaste orsakerna till bränder i hemmet beror på det mänskliga beteendet. Oftast är det kopplat till spisen. Det kan vara att kastrullen glöms eller att ett spisvred råkar sättas på och något på eller vid spisen börjar brinna. Bortglömda ljus som sätter eld på ljusstaken eller en gardin är en annan vanlig brandorsak. När det gäller bränder med dödlig utgång är rökning den vanligaste orsaken. Hos äldre sker detta ofta genom att cigaretten eller tändstickan tappas i kläderna eller att de somnar från cigaretten. En annan bakomliggande orsak till dödsbränder bland äldre är att de sträcker sig över ett ljus och kläderna fattar eld.

Vem kan hjälpa till?

Fundera över vad den äldre kan göra själv för att öka brandsäkerheten eller vad hemtjänstpersonalen, vaktmästarservice eller närstående kan göra.

Upptäcka branden (checklistan fråga 1–3)

- Fastighetsägaren ansvarar för att det finns en brandvarnare och den boende ansvarar för att den fungerar. Brandvarnaren ska sitta i taket minst 50 cm från väggen. Om brandvarnaren är felplacerad kontakta fastighetsägaren.
- Se till att ha tillräckligt antal brandvarnare av en modell som ger tillfredsställande trygghet för den äldre. Det finns batteridrivna, nätanslutna (kopplade till elsystemet) och sammankopplade brandvarnare där alla piper om en brandvarnare går i gång. Ha gärna en brandvarnare i sovrummet. Det finns hjälpmedel för dem med nedsatt hörsel som kan fås via syn- och hörselcentralerna.
- Se till att brandvarnarna fungerar. Test bör ske minst en gång per år. Dammsug brandvarnarna regelbundet.

A vertical flame with a yellow text box containing the word 'UPPTÄCK!' is centered against a black background. The flame is bright orange and yellow, with a yellow text box containing the word 'UPPTÄCK!' in black, uppercase letters. The text box is slightly tilted and positioned in the middle of the flame.

UPPTÄCK!

STÄNG DÖRREN!



Larmning och utrymning (checklistan fråga 4–6)

- Kan den äldre ringa larmnumret 112 på egen hand? Informera den äldre. Kontrollera möjligheten att koppla rökdetektor till trygghetslarm, se föregående uppslag.
- Kan den äldre utrymma bostaden vid en brand och ta sig till säker plats inom några minuter? Om inte är det extra viktigt att se till att det finns så mycket hjälpmedel som möjligt för större brandsäkerhet. Gå igenom med den äldre hur utrymningen ska ske.
- Brinner det i egna bostaden: Stäng dörren till det rum som brinner och lämna bostaden. Stäng dörren efter dig. Är det rök i trapphuset: Stanna i lägenheten och kalla på uppmärksamhet från brandförsvaret. En lägenhet kan stå emot brand i 30-60 minuter om det brinner i trapphus eller annan lägenhet. Informera den äldre.
- Se till att det inte finns skräp och annan bråte i trappuppgångar och andra yttre utrymningsvägar. Det hindrar möjligheterna att ta sig ut och försvårar för brandmännen att utrymma människor. Meddela fastighetsägaren om trapphusen inte hålls fria från skräp och annat som är i vägen. Rullatorer och rullstolar brukar kunna förvaras i trapphus om de kan ställas så att de inte är i vägen.

Möjlighet att släcka (checklistan fråga 7–9)

- Släckutrustning ska finnas och vara lättillgänglig. En handbrandsläckare (6 kg pulver) rekommenderas i hemmet. Den kan vara tung och svår att använda för den äldre och ett alternativ är två stycken mindre handbrandsläckare (2 kg pulver). En brandfilt kan användas till de mindre bränderna. Alla är inte i stånd att använda släckutrustning. Då är det viktigast att sätta sig i säkerhet först. Informera den äldre hur släckutrustningen fungerar.
- Brand i olja eller annat fett i kastrull eller stekpanna ska kvävas med lock, en brandfilt eller något annat lämpligt. Om släckförsök görs med vatten kan det börja brinna ännu mer. Informera den äldre.
- Finns det mycket material i bostaden som kan ta eld vid en eventuell brand? Informera den äldre om riskerna med brännbart material som kan förvärra den äldres möjlighet att hantera en brand.

SLÄCK!





ANVÄND SPISVAKT!

Förebygga brand på spisen (checklistan fråga 10–12)

- Den vanligaste brandorsaken i bostäder är glömd mat på spisen eller att spisen råkar sättas på av misstag och material nära eller på spisen börjar brinna. Informera den äldre och se till att plocka bort material från spisen och dess närhet.
- En spisvakt eller spistimer kopplad till spisen stänger av den om man själv skulle glömma. En spisvakt är en elektronisk utrustning som övervakar spisen och bryter strömmen om det blir för varmt eller för mycket rökutveckling. Spisvakt går att få via bostadsanpassningsbidrag med intyg. Kontakta arbetsterapeut. Om den äldre inte är bidragsberättigad finns spisvakter att köpa hos brandskyddsföretagen. En spistimer stänger av spisen efter en viss tid. De finns att köpa hos de flesta större kedjor. Finns ett riskbeteende är det bättre att sätta in hjälpmedel innan det händer än efter.
- Fett i fläktfiltret kan lätt fatta eld om det brinner på spisen. Se till att filtret är rengjort.
- Det finns olika påminnelse-system som kan hjälpa till att komma ihåg att stänga av spis och annan utrustning. Kontakta arbetsterapeut.

Förebygga brand på grund av glömda ljus

(checklistan fråga 13–14)

- Glömda ljus är en vanlig brandorsak. Använd stadiga och obrännbara ljusstakar och ställ dem långt från material som kan fatta eld som t.ex. bokhyllor eller gardiner. Informera den äldre. Batteridrivna ljus med fladdrande låga kan vara ett alternativ.

Förebygga brand på grund av rökning (checklistan fråga 15–16)

- Rökning är den vanligaste orsaken till dödsbränder. Rökning är extra farligt för äldre med dålig rörelseförmåga. De kan tappa glöd i knät när de till exempel sitter i en rullstol. Innan de hinner komma ut ur rullstolen antänds kläderna och det kan vara svårt att släcka branden innan det är för sent. Finns spår och brännmärken i bostaden som kan tyda på oförsiktig hantering av cigaretter, tändare eller tändstickor? Det är förbjudet att röka vid användning av syrgas! Informera den äldre. Se till att använda cigarettändare istället för tändstickor. Se även till att det finns ett glas eller en blomspruta med vatten i närheten av den plats där den äldre röker.
- Från november 2011 ska cigaretter som säljs vara självslocknande. Det innebär att om man slutar suga på cigaretten så ska de slockna av sig själv men det går inte att helt lita på den självslocknande effekten. Det är fortfarande viktigt att vara försiktig.
- Rökförkläde eller brandhårdiga madrasser, madrasskydd, sängkläder, filter och mattor kan kanske användas. Till exempel ull har en naturlig brandhårdighet. Inom sjukvården finns speciellt framtagna madrasser och andra textilier som står emot brand mycket väl och som skulle kunna användas i hemmet. Kläder kan lätt fatta eld och de kan brinna mycket snabbt. Fundera på om det finns alternativ till morgonrockar av fleece och nattlinnen av nylon som båda är mycket lättantändliga. Informera den äldre och närstående. Rökförkläden och brandhårdiga textilier finns i hjälpmedelsbutikerna eller i specialbutiker på Internet.

HÅLL KOLL PÅ GLÖDEN!



A white mechanical timer with a circular dial. The dial has markings from 0 to 60 in increments of 5. The word 'ON' is at the top (30) and 'OFF' is at the bottom (0). A black arrow on the dial points to approximately 35. A black power cord is plugged into the bottom of the device. A yellow banner with black text is overlaid across the center.

INSTALLERA TIMER

Förebygga brand på grund av tekniskt fel på utrustning

(checklistan fråga 17–22)

- Se till att eventuella värmeelement, värmefiltar eller liknande är funktionsdugliga. Är de gamla så byt ut dem.
- Ta bort dukar, ljus eller blommor ovanpå TV-apparaten.
- Byt ut blinkande lysrör.
- Placera lampor så att de inte är nära sådant som kan ta eld eller så att de inte ramlar ner i en säng, fåtölj eller garderob. Se till att glödlampor/ halogenlampor inte har direktkontakt med material som kan börja brinna.
- Gör rent bakom kylskåp och frys med jämna mellanrum.
- För att minska oro kan det vara bra att installera en timer för elektriska apparater.
- Var uppmärksam på trasiga stickkontakter, vägguttag och förlängningsladdar. Sladdar ska ligga fritt och inte i kläm. Byt ut gamla tygbeklädda sladdar.

Tips på mer information:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

www.dinsakerhet.se

Svenska Brandskyddsföreningen

www.brandskyddsforeningen.se

Hjälpmedelstutetet

www.hi.se

Storstockholms brandförsvär

www.storstockholm.brand.se

Stockholms stads intranät

ETT SAMARBETE MELLAN
ÄLDREFÖRVALTNINGEN
STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR

